

Sygn. akt VI U 196/17

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 26 lipca 2019 roku

Sąd Rejonowy dla Warszawy Pragi - Południe w Warszawie VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w składzie:

Przewodniczący: sędzia Maria Sałacińska

po rozpoznaniu w dniu 17 lipca 2019 roku w Warszawie

na rozprawie

sprawy z odwołania Ł. K.

od decyzji Z. w W.

z dnia 31 marca 2017r., znak: (...)

przeciwko(...) w W.

przy udziale zainteresowanego (...) sp. z o.o. z siedzibą w W.

o jednorazowe odszkodowanie z tytułu wypadku przy pracy

oddala odwołanie.

Sygn. akt VI U 196/17

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 31 marca 2017r., znak (...) (...) w W. odmówił Ł. K. prawa do jednorazowego odszkodowania z tytułu wypadku przy pracy.

W uzasadnieniu decyzji podano, że z przedłożonej dokumentacji wynika, iż wyłączną przyczyną wypadku przy pracy w dniu 30 maja 2016r. było naruszenie zasad bezpieczeństwa w ruchu lądowym, poprzez niezachowanie należytej ostrożności, zasypiając za kierownicą pojazdu.

(decyzja z 31 marca 2017r. – a/r)

W odwołaniu z dnia 29 kwietnia 2017r. (data nadania) Ł. K. wniósł o zmianę zaskarżonej decyzji poprzez przyznanie mu prawa do jednorazowego odszkodowania z tytułu wypadku przy pracy, a także o zasądzenie zwrotu kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Uzasadniając swoje stanowisko wyjaśnił, że wypadek samochodowy, który miał miejsce w dniu 30 maja 2016r. nie był spowodowany umyślnie, ani wskutek rażącego niedbalstwa. Odwołujący nie jest w stanie jednoznacznie określić czy zasnął czy zaśnął za kierownicą. To była jego pierwsza trasa, którą odbywał po weekendzie spędzonym w domu. Był wypoczęty.

(odwołanie – k. 1; protokół rozprawy z 17 lipca 2019r. – k. 156)

W odpowiedzi na odwołanie (...) w W. wniósł o oddalenie odwołania w całości, przytaczając argumentację zawartą w zaskarżonej decyzji.

(odpowiedź na odwołanie – k. 3)

(...) sp. z o.o. z siedzibą w W. nie zajął stanowiska w sprawie.

(postanowienie z dnia 20 listopada 2017r. – k. 5)

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 30 maja 2016r., odwołujący wykonując obowiązki kierowcy, udał się w trasę z miejscowości D. do Niemiec. Odwołujący podróżował samochodem ciężarowym z naczepą I., przewożąc cement w silosie.

Z miejsca załadunku wyjechał ok. godz. 1 w nocy, planował dojechać do granicy z Niemcami i tam zatrzymać się na odpoczynek.

Do zdarzenia doszło ok. godz. 4.20 w warunkach nocnych. W czasie wypadku nie występowały opady atmosferyczne powodujące zawilgocenie nawierzchni jezdni, a tym samym nie miało to wpływu na zmniejszenie wartości współczynnika tarcia ślizgowego kół o podłoże. Nie występowały także żadne inne czynniki w postaci np. zamglenia, zmniejszające przejrzystość powietrza, nie miało to wpływu na ograniczenie możliwości obserwacji przedpoła jazdy oraz kierunków poprzecznych.

Odwołujący, omijając stojący na poboczu pojazd marki F. (...) (pojazd obsługujący autostradę), otarł się o jego lewy bok, a następnie uderzył w tył przyczepy samochodu ciężarowego marki I., stojącego także na poboczu. W wyniku zderzenia z zespołem pojazdów ciężarowych, pojazd którym podróżował odwołujący stracił stabilność ruchu, zjechał w kierunku prawej bariery energochłonnej i potrafił kierowcę I., który wcześniej opuścił pojazd z uwagi na uszkodzenie opony w jego aucie. W wyniku wypadku zginął potracony kierowca.

Awaria uszkodzonego samochodu I. była nieprzewidywalna, a po jej zaistnieniu nie pozwalała na kontynuację jazdy. Sposób zatrzymania uszkodzonego pojazdu (marki I.) na poboczu oraz samochodu służby drogowej (F. (...)) był właściwy.

Przyczyną zdarzenia pomiędzy samochodami były wyłącznie uwarunkowania dotyczące odwołującego. Odwołujący doprowadził do zderzenia pojazdów z uwagi na niewłaściwą obserwację przedpoła jazdy, która była wynikiem jego chwilowego zaśnięcia. Takie działanie kierowcy było przewidywalne. Brak reakcji na zły stan psychomotoryczny u odwołującego świadczy o rażącym naruszeniu zasad ruchu drogowego.

(dowód: zeznania odwołującego z 20 grudnia 2017r. od 00:02:11 do 00:25:15; opinia biegłego z zakresu ruchu drogowego – k. 32-58)

W wyniku wypadku odwołujący stał się osobą niewidzącą na oko prawe. Oko jest w częściowym zaniku. Uwagę zwraca także nierówność krawędzi powieki dolnej od strony skroni (odciągnięcie bliznowate do dołu), co stanowi defekt kosmetyczny. D. oka prawego jest prawidłowa.

W wyniku wypadku odwołujący stał się osobą jednooczną w sposób trwały. Procentowy trwały uszczerbek z powodu utraty widzenia okiem prawym wynosi 35%. Dodatkowo należy uwzględnić defekt kosmetyczny powieki dolnej oka prawego w wysokości 10 %. Uwzględniając powyższe okoliczności, stały uszczerbek na zdrowiu wynosi 45%.

(dowód: opinia biegłego z zakresu okulistyki – k. 119; opinia biegłego z zakresu chirurgii naczyniowej – k. 141)

Wyrokiem z dnia 17 maja 2017r. Sąd Rejonowy w Krotoszynie II Wydział Karny oskarżonego Ł. K. uznał za winnego popełnienia zarzucanego czynu nieumyślnego naruszenia zasad bezpieczeństwa w ruchu lądowym, w ten sposób, że jadąc samochodem ciężarowym marki I., nienależycie obserwował zmieniającą się na drodze sytuację, nie zachował należytej ostrożności, zasypiając za kierownicą pojazdu, zjechał na pas awaryjny (...), uderzając w znajdującego się przy nim poza pojazdem, kierowcę I. J., wskutek czego (...) śmierć na miejscu poniósł I. J., tj. występku z art. 177 § 2

kk i skazał go na karę 1 roku pozbawienia wolności z zawieszeniem na okres próby 3 lat. Jednocześnie w stosunku do oskarżonego orzeczono środek karny w postaci zakazu prowadzenia pojazdów mechanicznych kat C oraz E na okres 1 roku, a także zasądono od niego na rzecz A. J. kwotę 20.000,00 zł tytułem zadośćuczynienia za doznaną krzywdę.

Odwołujący przyznał się do winy i dobrowolnie poddał się karze. Wyrok uprawomocnił się z dniem 25 maja 2017r.

(dowód: wyrok SR w Krotoszynie z 17 maja 2017r. – k. 338 akt II K 39/17)

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie dowodów z dokumentów zgromadzonych w aktach sprawy, a w szczególności z akt organu rentowego, a także dowodu z dokumentu w postaci wyroku Sądu Rejonowego w Krotoszynie w sprawie o sygn.. II K 39/17 z dnia 17 maja 2017r. (k. 295-295v). Autentyczność dokumentów, na podstawie których został ustalony stan faktyczny nie była kwestionowana przez żadną ze stron.

Ustalenia faktyczne zostały dokonane w oparciu o wydane w sprawie opinie biegłego sądowego z zakresu ruchu drogowego, biegłego okulisty, a także biegłego z zakresu chirurgii naczyniowej.

Organ rentowy nie wniósł zastrzeżeń do opinii biegłego z zakresu ruchu drogowego (k. 68). Odwołujący odniósł się do opinii biegłego, początkowo zgłaszając do niej zastrzeżenia, jednakże na rozprawie w dniu 5 października 2018r. (k. 86), na której był reprezentowany przez profesjonalnego pełnomocnika wskazał, że zastrzeżeń do opinii nie zgłasza. Wobec czego opinię biegłego z zakresu ruchu drogowego należy ocenić jako rzetelną i wyczerpującą. Brak było podstaw by kwestionować ją w jakimkolwiek zakresie.

Odnośnie opinii biegłego z zakresu okulistyki, a także opinii biegłego chirurga naczyniowego stwierdzić należy, że żadna ze stron nie wniosła do nich zastrzeżeń.

Zeznania odwołującego Ł. K. były dla Sądu wiarygodne w zakresie w jakim znalazły potwierdzeniem w pozostałym zgromadzonym w sprawie materiale dowodowym.

Zgromadzone w niniejszej sprawie dowody z dokumentów Sąd ocenił jako w pełni wiarygodne. Na żadnym etapie rozpoznawania sprawy strony postępowania nie zakwestionowały jakiegokolwiek dowodu, nie podniosły jego nieautentyczności lub niezgodności ze stanem rzeczywistym. Były one zatem nie tylko spójne wewnętrznie, ale i korespondowały ze sobą, tworząc logiczną całość, dlatego też stanowiły podstawę ustalonego przez Sąd stanu faktycznego w niniejszej sprawie.

Strony nie wnosiły o uzupełnienie materiału dowodowego.

Sąd zważył co następuje:

Przedmiotem rozpoznania niniejszej sprawy była zasadność odwołania od decyzji odmawiającej Ł. K. prawa do jednorazowego odszkodowania z tytułu wypadku przy pracy z dnia 30 maja 2016r.

Organ rentowy nie kwestionował zdarzenia z dnia 30 maja 2016r. oraz tego, że wypadek jakiemu uległ ubezpieczony jest wypadkiem przy pracy. Podstawą do odmowy skarżącemu świadczeń z ubezpieczenia wypadkowego było naruszenie przez wnioskodawcę przepisów dotyczących ochrony życia i zdrowia. Zdaniem organu rentowego postępowanie ubezpieczonego odznaczało się rażącym niedbalstwem. Organ rentowy powoływał się na informacje udzielone przez Policję.

W niniejszej sprawie spór sprowadzał się do ustalenia, czy wyłączną przyczyną wypadku było naruszenie przez odwołującego zasad bezpieczeństwa w ruchu drogowym oraz czy zachowanie się kierującego odznaczało się rażącym niedbalstwem.

Istota sporu sprowadzała się zatem do rozstrzygnięcia, czy znajduje zastosowanie przepis art. 21 ust. 1 ustawy z dnia 30 października 2002r. o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych, wyłączający prawo do świadczeń z ubezpieczenia wypadkowego. Zgodnie z cytowanym przepisem, świadczenia z

ubezpieczenia wypadkowego nie przysługują, gdy wyłączną przyczyną wypadku, było udowodnione naruszenie przez ubezpieczonego przepisów dotyczących ochrony życia i zdrowia, spowodowane przez niego umyślnie lub wskutek rażącego niedbalstwa.

Przepis ten - jak wyżej podano - przewiduje, że świadczenia określone w ustawie nie przysługują pracownikowi, gdy wyłączną przyczyną wypadku przy pracy było udowodnione przez zakład pracy naruszenie przez pracownika przepisów dotyczących ochrony życia i zdrowia, spowodowane przez niego umyślnie lub wskutek rażącego niedbalstwa. Wyrażenie „rażące niedbalstwo” nie zostało jednak zdefiniowane w ustawie. Prawo ubezpieczeń społecznych nie ma również własnego pojęcia winy. Nie definiuje też takich pojęć jak umyślność, lekkomyślność, niedbalstwo. W związku z tym dla wyjaśnienia ich znaczenia należy się odwołać do terminologii w innych gałęziach prawa.

W orzecznictwie sądowym przyjmuje się w sposób zgodny, że rażące niedbalstwo jest zachowaniem graniczącym z umyślnością, a zarazem takim, które daje podstawę do „szczególnie negatywnej oceny postępowania” pracownika. Powyższe rozumienie tego pojęcia zapoczątkował Trybunał Ubezpieczeń Społecznych, który w wyroku z dnia 20 listopada 1973 r. III TO 84/73 (Praca i Zabezpieczenie (...) str. 74), wyjaśnił, że niedbalstwo pracownika jako wyłączna przyczyna wypadku przy pracy zwalnia zakład pracy od odpowiedzialności tylko wtedy, jeżeli miało charakter rażący, „a więc graniczyło z umyślnością”. Stanowisko Sądu Najwyższego w tej mierze, ukształtowało się pod wpływem wyroku z dnia 6 sierpnia 1976 r. III PRN 19/76 (OSNCP 1977/3 poz. 55). Przyjęto w nim, że przez działanie z rażącym niedbalstwem należy rozumieć między innymi sytuacje, w których poszkodowany pracownik zdaje sobie sprawę z grożącego mu niebezpieczeństwa, gdyż zwykle ono występuje w danych okolicznościach faktycznych, tak że każdy człowiek o przeciętnej przezorności ocenia je jako ewidentne - a mimo to, z naruszeniem przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy, naraża się na to niebezpieczeństwo, ignorując następstwa własnego zachowania się. Rozważania powyższe zawiera wyrok Sądu Najwyższego z dnia 30 listopada 1999 r. II UKN 221/99 (OSNAPiUS 2001/6 poz. 205). Sąd rozpoznający niniejszą sprawę w pełni podziela powołane wyżej stanowisko judykatury.

Rażące niedbalstwo jest postacią winy nieumyślnej, zawierającą - w odróżnieniu od zwykłego niedbalstwa - element świadomie nieprawidłowego wykonywania czynności grożącej niebezpieczeństwem przy jednoczesnym lekceważeniu następstw takiego postępowania. Łączy się z tym tak zwany element staranności. Naruszenie tego obowiązku może wywołać pewne skutki określone na przykład w przepisie prawnym lub wynikające z danej sytuacji faktycznej. Rażące niedbalstwo charakteryzuje się takim zachowaniem, które w sposób jaskrawy odbiega od norm bezpiecznego postępowania i świadczy o całkowitym zlekceważeniu przepisów o ochronie zdrowia.

Regulacja ta zawiera więc okoliczności wyłączające prawo do świadczeń z ubezpieczenia wypadkowego i oznacza, że w razie ich zaistnienia świadczenia z ubezpieczenia wypadkowego – w tym sporny zasiłek chorobowy w wysokości 100% podstawy wymiaru - nie przysługują. Przez przepisy dotyczące „ochrony życia i zdrowia” rozumie się wszelkie instrukcje, ustanowione lub przyjęte zasady określające prawidłowy i bezpieczny sposób obsługi urządzeń, a także przepisy o bezpieczeństwie i higienie pracy.

Dlatego też wyłączność przyczyny, umyślne lub rażące niedbalstwo w naruszeniu przez ubezpieczonego podanych wyżej przepisów muszą być spełnione łącznie. Ciężar dowodu w wykazaniu tych przesłanek spoczywa na organie rentowym (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 12 maja 1980 r., (...) 8/80). Oznacza to, że nie jest wystarczające udowodnienie przez organ rentowy, że ubezpieczony zaniedbał przepisy dotyczące ochrony życia i zdrowia. Organ rentowy musi ponadto udowodnić, że zaniedbanie to miało charakter rażący lub nastąpiło umyślnie oraz że takie zachowanie ubezpieczonego było wyłączną przyczyną wypadku.

Przy braku udowodnienia łącznego wystąpienia tych elementów ubezpieczony nie może być pozbawiony świadczeń przewidzianych ustawą wypadkową (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 5 maja 1998r., II UKN 29/98, OSNAPiUS 1999/8/288).

Analiza materiału dowodowego zgromadzonego w sprawie prowadzi do stwierdzenia, że ubezpieczonemu należy przypisać winę w naruszeniu przepisów oraz zasad ruchu drogowego wskutek rażącego niedbalstwa.

Powyższe znajduje odzwierciedlenie w wyroku Sądu Rejonowego w Krotoszynie II Wydziału Karnego z dnia 17 maja 2017r., sygn. akt II K 39/17. Ł. K. został uznany za winnego popełnienia zarzucanego czynu nieumyślnego naruszenia zasad bezpieczeństwa w ruchu lądowym, w ten sposób, że jadąc samochodem ciężarowym marki I., nienależycie obserwował zmieniającą się na drodze sytuację, nie zachował należytej ostrożności, zasypiając za kierownicą pojazdu (...), tj. występku z art. 177 § 2 kk.

Odwołujący, przyznał się do winy i dobrowolnie poddał się karze. W toku postępowania karnego nie kwestionował kierowanych przeciwko niemu zarzutów.

Jednocześnie Sąd podkreśla, że ustalenia wydanego w postępowaniu karnym prawomocnego wyroku skazującego co do popełnienia przestępstwa wiążą sąd w postępowaniu cywilnym.

Powyższe okoliczności zostały także potwierdzone w opinii biegłego z zakresu ruchu drogowego, który wskazał, że przyczyną zdarzenia były wyłącznie uwarunkowania dotyczące odwołującego. Odwołujący doprowadził do zderzenia pojazdów z uwagi na niewłaściwą obserwację przedpola jazdy, która była wynikiem jego chwilowego zaśnięcia. Takie działanie kierowcy było przewidywalne. Brak reakcji na zły stan psychomotoryczny u odwołującego świadczy o rażącym naruszeniu zasad ruchu drogowego. Wyjaśnił ponadto, że awaria uszkodzonego samochodu I. była nieprzewidywalna, a po jej zaistnieniu nie pozwalała na kontynuację jazdy. Sposób zatrzymania uszkodzonego pojazdu na poboczu oraz samochodu służby drogowej był właściwy.

Sąd w pełni zaakceptował opinię biegłego, uznając ją za miarodajną dla ustaleń faktycznych sprawy, nie znajdując podstaw do jej kwestionowania. Jest ona jasna, w czytelny sposób przedstawia tok rozumowania biegłego, a co za tym idzie umożliwia Sądowi dokonanie pełnej kontroli prawidłowości opinii z punktu widzenia wymagań logiki oraz zasad doświadczenia życiowego. Sąd nie dopatrył się w powyższej opinii żadnych nieścisłości lub sprzeczności. Biegły sporządził opinię w sposób wyczerpujący i zupełny, dlatego też Sąd oparł na nich ustalenia faktyczne. Biegły w sposób wyjątkowo szczegółowy poddał analizie dokumentację zgromadzoną w sprawie oraz w sprawie karnej. Dokonał analizy, skorzystał z dostępnych zdjęć. Wyjaśnił, że chwilowy brak obserwacji był następstwem chwilowego zaśnięcia za kierownicą, a taki stan był przewidywalny dla kierowcy. Z opinii tej w sposób czytelny wynika, że do zdarzenia doszło na skutek rażącego niedbalstwa ubezpieczonego. Odwołujący mógł przewidzieć, że jeśli jest znużony, to za chwilę może zasnąć. W takiej sytuacji powinien zatrzymać się chociażby na krótkotrwały postój, czego nie zrobił. Jego zachowanie jaskrawo odbiegało od normy bezpiecznego postępowania i daje podstawę do szczególnie negatywnej oceny jego postępowania.

Mając na uwadze powyższe okoliczności Sąd doszedł do przekonania, że nastąpiło naruszenie przez ubezpieczonego treści art. 21 ust. 1 ustawy wypadkowej, zatem nie przysługuje mu prawo do jednorazowego odszkodowania z tytułu wypadku przy pracy z dnia 30 maja 2016 r.

Z uwagi na powyższe Sąd oddalił odwołanie, orzekając jak w sentencji wyroku.